

ἡ ὥρα παρήλθε, καὶ τὸν ἔκαμε νὰ ἐννοήσῃ ὅτι πρέπει ἀλλαγῆναι ν' ἀπευθυνθῆ.

— Θὰ λυπηθῶ τὰ μέγιστα, ἀπεκρίθη ὁ νέος, ἂν σὰς φανῶ ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον ἀγλήρως. Θὰ σας παρακαλέσω μόνον νὰ μοι ἐπιτρέψῃτε νὰ καπνίσω τὴν τελευταίαν καπνοσύριγγα μετὰ τῶν ξένων σας καὶ ἀναχωρῶ ἀμέσως.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐπέστρεφεν εἰς τὴν συναναστροφὴν, καὶ ἤρχισε νὰ συνδιαλέγηται μετὰ πλείονος ἔτι εὐστροφίας πνεύματος.

Ἡ συνδιάλεξις μικρὸν κατὰ μικρὸν περιστράφη εἰς τὰ πολιτικά. Εὐπατριδῆς τις ἔφερε τὸν λόγον εἰς τὸ ζήτημα, ὅπερ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν συνεζητήθη ἐν τῇ Βουλῇ· πρόκειται περὶ νομοσχεδίου, δι' οὗ ἐπεξετείνεται ἡ ἐξουσία τοῦ Ἀγγλοῦ ἀρμοστοῦ. Ὁ ξένος ἐπελήφθη πάραυτα τῆς ἐξετάσεως τοῦ θέματος, συνηγόρησεν ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀποικιῶν μετὰ λογικῆς δυνάμεως καὶ εὐγλωττίας ἀξιοσημειώτου, καὶ ἔφερον ἀμερολήπτους κρίσεις περὶ πάντων τῶν ἐξοχωτέρων συγχρόνων ἀνδρῶν.

Τοσοῦτον ἐνδιαφέρουσα ἦν ἡ συνομιλία, ὥστε ἐσήμανεν ἡ ἐνδεκάτη καὶ οὐδεὶς ἐκ τῆς συναναστροφῆς προσέσχεν. Ἡ ὑπομονὴ ὅμως τῆς κ. Φραγκλίνου ἐξηντλήθη ἐκ τῆς τοσαύτης ἀδικρίας. Εἰσήλθε τότε εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ξένον λόγους τραχυτάτους, ὅπως τὸν ἐξαναγκάσῃ ν' ἀναχωρήσῃ πάραυτα. Ἐκείνος ἐζήτησε δειλῶς συγγνώμην, ἔλαβε τὸν πῖλόν του καὶ τὸν εὐρὺν ἐπενδύτην του, ἐχαιρέτησεν εὐγενῶς καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν παρὰ τὴν ὁδὸν πύλην, φωτιζόμενος ὑπὸ τῆς ὑπηρετρίας καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς οἰκοδεσποίνης.

Ἐν ᾧ ἀμερίμως συνδιελέγοντο παρὰ τὴν ἐστίαν, ἔξω σφοδρὰ καταιγίς εἶχε συσσωρεύσει εἰς τὰς ὁδοὺς στρῶμα χιόνος, ἐνὸς γόνατος πάχους. Μόλις ἡ ὑπηρετρία διήνοιξε μικρὸν τὴν θύραν καὶ ἄνεμος, πνεύσας μετ' ὀρυγῆς, ἔσβησε τὸ φῶς καὶ ἐπλήρωσε χιόνος καὶ χαλάζης τὸ κατώφλιον τῆς θύρας. Ὁ ξένος προσεῖδε τότε ἱκετευτικῶς τὴν οἰκοδέσποιαν καὶ τῆ εἶπεν:

— Ἀγαπητὴ μου κυρία, οὐδένα ἐνταῦθα γνωρίζω ἂν μὲ αὐτὸν τὸν ἄθλιον καιρὸν μὲ διώξῃτε, θὰ χαθῶ ἀπὸ τὸ ψῦχος εἰς τοὺς δρόμους. Φαίνεσθε φιλεῦσπλαγχνος· εἰς τοιαύτην νύκτα, οὐδὲ εἰς σκύλον θὰ ἠρνεῖσθε νὰ χορηγήσῃτε καταφύγιον.

— Μὴ μοι κάμνητε λόγον περὶ εὐσπλαγχνίας, εἶπεν ἡ γραῖα κυρία καταληφθεῖσα ὑπ' ὀργῆς. Ὁ φιλεῦσπλαγχνος εὐσπλαγγνίζεται πρῶτον τὸν ἑαυτὸν του. Ἐὰν αὐτὴν τὴν ὥραν ὁ καιρὸς σὰς τρομάξῃ, ποῖος σὰς εἶπε ν' ἀργήσῃτε τόσον; Ἐπειτα, κύριέ μου, οὔτε τὸ πρόσωπόν σας, οὔτε οἱ τρόποι σας μοῦ ἀρέσκουν, καὶ ἡ ἐπιμονὴ σας μὲ κάμνει νὰ φοβοῦμαι μήπως ἔχετε κακοὺς σκοπούς.

Ἡ ἀγαθὴ κυρία ὠμίλει τοσοῦτῳ μεγαλοφώ-

νος, ὥστε ἐνεκα τοῦ ἐγεθθέντος θορύβου προσέδραμον οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ, οἵτινες προσεπάθησαν νὰ πείσωσιν αὐτὴν ὅτι εἶχεν ἄδικον. Ὁ ξένος ἐφαίνετο αὐτοῖς εὐγενέστατος καὶ λίαν σπουδαῖος, ἀντὶ δὲ νὰ ἀποπειμηθῆ ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ παραμείνῃ. Δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξηγήσωσι τὰς δυσμενεῖς διαθέσεις τῆς οἰκοδεσποίνης πρὸς νέον εὐφρέστατον καὶ ἀξιογάπητον.

Ἐπὶ τέλους ἡ κ. Φραγκλίνου, ἐνδίδουσα εἰς τὰς ἐπιμόνους αὐτῶν παρακλήσεις, συγκατετέθη νὰ μείνῃ ὁ νέος εἰς τὴν οἰκίαν της. Ἄλλ' ἐπειδὴ οὐδεμία κλίμη ἦν κενὴ, ἠναγκάσθη οὗτος νὰ κατακλιθῆ ἐπὶ ἔδρας τινὸς παρὰ τὴν ἐστίαν.

Καίτοι οἱ ἄλλοι ἐδεικνυον μεγίστην ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν τιμιότητα τοῦ ξένου, ἡ κ. Φραγκλίνου ὅμως ἐθεώρησε φρόνιμον νὰ συναθροίσῃ ὅλα τὰ πολυτίματά της πράγματα καὶ τὰ ἀργυρᾶ σκεύη καὶ νὰ τὰ ἐναποθέσῃ εἰς τὸν κοιτῶνά της. Ἐκτὸς δὲ τοῦτου παρήγγειλεν εἰς τὸν μαῦρον, ὃν εἶχεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της, νὰ ζωσθῆ τὴν μεγάλην μάχαιραν τοῦ μαγειρείου, καὶ νὰ ἐξυπνήσῃ εἰς τὸν ἐλάχιστον θόρυβον ὃν ἤθελε κάμει ὁ τυχοδιώκτης (οὗτος ἐκάλει τὸν ἄγνωστον), λεηλατῶν τὴν οἰκίαν. Εἶτα ἡ ἀγαθὴ κυρία ὑπῆγε νὰ κοιμηθῆ, ἀφ' οὗ ὅμως πρότερον ἠνάγκασε τὴν ὑπηρετρίαν της ν' ἀγρυπνῆ πλησίον της καὶ πρὸς ἐπίμετρον τῆς ἀσφαλείας ἐπέρασεν ἐν περόνιον εἰς τὸ κλειθρον τῆς θύρας.

Ὡς ἕκαστος ἐννοεῖ ἡ κ. Φραγκλίνου πολὺ ὀλίγον ἐκοιμήθη. Ἐξύπνησε δὲ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Πάραυτα ἐκάλεσε τοὺς ὑπηρετάς της καὶ προεχώρησε, φρουρουμένη ὑπ' αὐτῶν, εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐν ᾗ ἐκοιμάτο ὁ τυχοδιώκτης. Μεγάλως δ' ἐξεπλάγη ἰδοῦσα αὐτὸν ἠρέμα κοιμώμενον ἐν τῇ ἔδρᾳ. Τότε ἤρξατο νὰ μετανοῆ διὰ τὰς ὑποψίας της, ἐξύπνισε τὸν νέον, τὸν ἐκαλημέρισε φιλικώτατα, καὶ ἀφ' οὗ τὸν ἠρώτησε πῶς διῆλθε τὴν νύκτα, τὸν προσεκάλεσε νὰ συμπρογευματίωσι.

— Καὶ ἔρχεσθε ἀπὸ κανὲν μακρὸν μῆρος; ἠρώτησε τὸν συνδιαιτυμῶνα της.

Ὁ νέος, ὡς εἶ ἐνθαρρυνθεὶς ἐκ τοῦ εὐμενοῦς τόνου, δι' οὗ ἡ κ. Φραγκλίνου τῷ ὠμίλησε, προσέθηκεν εἰς τὴν σοκολάταν του καὶ ἕνα ἔτι μεγαλύτερον βῶλον σακχάρους καὶ ἔλαβεν ἐν τεμάχιον ἄρτου πεφρυγμένον.

— Κατοικῶ εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν, κυρία.

Ἡ γραῖα κυρία ἐφάνη συγκινηθεῖσά πως ἐκ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης.

— Εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν! εἶπε, κατοικεῖτε εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν! ἀλλὰ τότε θὰ γνωρίζητε ἴσως τὸν υἱόν μου Βενιαμῖν;

— Ποῖον Βενιαμῖν; ἠρώτησεν ἡσύχως ὁ νέος.

— Ποῖον; τὸν Βενιαμῖν Φραγκλῖνον, τὸν Βενιαμῖν μου! ὦ! εἶναι τὸ καλλίτερον καὶ φιλοστοργότερον τέκνον τοῦ κόσμου.

— Πῶς! ὁ Βενιαμῖν Φραγκλῖνος ὁ τυπο-

Ἐκ τούτου τοῦ συμβολικοῦ μεταξὺ Ἀδάμ καὶ Χριστοῦ συνδέσμου πηγάζουσιν ἐν τῇ χριστιανικῇ θρησκείᾳ καὶ αἱ περὶ τοῦ δόγματος τῆς «παρθενικῆς γεννήσεως» τοῦ Χριστοῦ εὐαγγελικαὶ καὶ διδασκαλικαὶ διότι καὶ ὁ Ἀδάμ ἐκ τῆς «παρθενικῆς γῆς» διὰ τοῦ λόγου τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ ἐπλάσθη. Ἀναγινώσκει τις π. χ. παρὰ τῷ Ἰωσήφῳ Φλαβίῳ περὶ τῆς τοῦ Ἀδάμ πλάσεως ἐκ τῆς παρθενικῆς γῆς, τὴν ὁποίαν οὐδεμίᾳ ἀκόμη βροχῇ ὕγρανεν, οὐδὲν αἷμα ἐμόλυνεν, οὐδὲν ἄροτρον ἀνεσκάλευσεν. Ἡ παρθενικὴ τῆς Δαμασκοῦ γῆ, ἡ ὁποία κατὰ τὴν τῶν χριστιανῶν προσκυνητῶν δοξασίαν ἐχρησίμειυσεν εἰς τὴν πλάσιν τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, ἐχρησίμειυσεν ἀκόμη τὸν παρελθόντα αἰῶνα εἰς ἀλχημικούς σκοπούς ὡς ἰδιαζόντως πλεονεκτοῦσα δύναμις. Ἦδη ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος (ἐν τῷ Β' αἰῶνι μ. Χ.) ἐρμηνεύει σαφῶς τὴν μεταξὺ τῶν παραδόσεων περὶ τῆς πλάσεως τοῦ Ἀδάμ καὶ τῶν εὐαγγελικῶν διδασκαλιῶν περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ συνάφειαν. Αὐτὸς λέγει: «Ὡσπερ ὁ πρωτόπλαστος Ἀδάμ ἐξ ἀσκευάστου καὶ παρθενικοῦ ἔτι χόος χειρὶ, τούτέστι τῷ θεῷ λόγῳ, ἐπέπλαστο, ὡς ἄρα Χριστὸς, Ἀδάμ ὁ δεύτερος, ἐκ Μαρίας, παρθένου οὔσης, ἐγένετο.»

Αὕτη ἡ ἀλληγορικοσυμβολικὴ παραδοχὴ ἤγαγεν ἔτι περαιτέρω. Ὁ Ἀδάμ ἐπλάσθη τὴν ἕκτην ἡμέραν τῆς κοσμογονίας εἰς ποίαν ὁμοῦς ἡμέραν τοῦ ἔτους ἐπλάσθη ὁ κόσμος; Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀποκρίνεται τὸ Ταλμουδ, ὅπερ λέγει, ὅτι ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν κόσμον τὴν πρώτην Ἰανουαρίου. Κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον δηλονότι ἴσχυεν ἤδη καὶ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀποκλειστικῶς τὸ ρωμαϊκὸν ἡμερολόγιον, καὶ ἡ ἑορτὴ αὐτοῦ, ἀρχομένου τὴν πρώτην Ἰανουαρίου καὶ τὸ Ταλμουδ, πειρώμενον ν' ἀποδείξῃ ἐθνικὴν τὴν ξένην ἀλλ' ἀνεκρίζωτον πλέον ταύτην ἑορτὴν, ἀνατρέχει μέχρι τοῦ Ἀδάμ. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ Ἀδάμ τὴν ἕκτην Ἰανουαρίου ἐγεννήθη, παρεδέχθησαν οὕτως ἀλληγορικῆ συνεισφορά ταύτην τὴν ἡμέραν ὡς γενέθλιον τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἑορτὴν αὐτῆς ὠνόμασαν «Ἐπιφάνειαν», ἧτοι ἐμφάνισιν τοῦ Ἰησοῦ. Αὕτη ἡ ἔκφρασις ἦν ἐν χρῆσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις πάντοτε ἐπὶ Θεῶν, ὡς περιγραφὴ τῆς λέξεως «γέννησις», καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἐώρταζον ἀκριβῶς τὴν 6 Ἰανουαρίου τὴν ἑορτὴν τῆς «ἐπιφανεῖας τοῦ Ὁσίριδος.»

Αὕτη ἡ ἑορτὴ τῆς τοῦ «Χριστοῦ ἐπιφανεῖας», ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων τῶν πρώτων χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν, ἑορτάζεται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καθολικῶν καὶ ὑπὸ τῶν διαμαρτυρομένων ὑπὸ τὸ ἀρχικὸν αὐτῆς πάντοτε ὄνομα, ὑπὸ τῶν καθολικῶν δὲ ὡς ἑορτὴ «τῶν Ἁγίων τριῶν Βασιλέων.»

Ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐν τῷ ἑλληνοχριστιανικῷ κόσμῳ, ἡ 6 Ἰανουαρίου διετήρησε τὸ κύρος αὐτῆς ὡς ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων ἐπὶ μακρότε-

ρον ἐν τῇ Δύσει ὁμοῦς, παρὰ τοῖς Λατίνοις χριστιανοῖς δὲν ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ, καὶ ὑπὸ τῆς 25 Δεκεμβρίου παρηγκωνίσθη. Ἐν Ῥώμῃ ἔπρεπεν ὁ χριστιανισμὸς μετὰ τῶν ἐξωτερικῶν αὐτοῦ ἐθιμοταξιῶν, ἐν γένει μετὰ τῶν αὐτοῦ ἑορτῶν, νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν, διὰ νὰ ἐκταθῇ ταχύτερα καὶ ἀσφαλέστερα. Ἐν Ῥώμῃ ὁμοῦς ἐώρταζον τὴν 24 καὶ ἰδίᾳ τὴν 25 Δεκεμβρίου, τὴν ἑορτὴν natalis solis invicti, τὴν γενέθλιον ἑορτὴν τοῦ νικῶντος Ἥλιου (σχετικῶς τοῦ χειμερινοῦ ἡλιοστασίου, μεθ' οὗ ἡ ἡμέρα, ἡ κυριαρχία δηλαδὴ τοῦ ἡλίου, πῆξανε πάντοτε), ἧτοι τὴν γενέθλιον ἑορτὴν τοῦ ἐκ νέου πάλιν πρὸς τὴν γῆν στρεφομένου ἡλίου.

Καὶ οἱ ἀρχαῖοι Πέρσαι ἐώρταζον κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας τὴν τοῦ Ἥλιου ἑορτὴν ἢ τοῦ Μύθρα. Ὁ χριστιανισμὸς λοιπὸν μετέβαλε ταύτην τὴν γενέθλιον τοῦ Ἥλιου ἡμέραν εἰς ἐκείνην τοῦ Χριστοῦ, ὅπως καὶ τὸ Σάββατον μετέθηκεν εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων σεβομένην ἡμέραν τῆς μηνῆς τοῦ Ἥλιου, τὴν ἡλιακὴν (Κυριακὴν).

Οἱ νεοφώτιστοι Χριστιανοὶ ὡς σύμβολον, ὡς προσωποποίησιν τοῦ Ἥλιου τὸν Ἰησοῦν ὑπέλαβον. Καὶ πόσον βαθέως ἡ τοῦ Ἥλιου λατρεία καὶ ἰδίᾳ ἡ μετὰ τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων σχέσις αὐτῆς ἐν τῇ τοῦ λαοῦ πίστει ἐβρίζουτο, ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Πάππας Λέων ὁ μέγας (ἀπέθανε 461) ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Χριστουγέννων κηρύγματι αὐτοῦ ἠναγκάσθη νὰ εἴπῃ «Θαυνάσιμον τὸ πιστεῦναι, ὡς ἡ τῆς χριστιανικῆς ἑορτῆς ἡμέρα οὐχ οὕτω γε εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ, ὅσω περ εἰς τὴν τοῦ νέου Ἥλιου γέννησιν τὴν ἀρχὴν ἀναφέρει.»

Ἄλλ' ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος κρίνει περὶ τούτου ἐξάπαντος πρῶτοτερον, λέγων «Ὁρθῶς δέ που οἱ ἄνθρωποι τὴν ἁγίαν ταύτην τῆς τοῦ Κυρίου γεννήσεως ἡμέραν «νέον ἥλιον» ὀνομάζουσι, καὶ οὕτω τῷ ἑαυτῶν ἔθει ἐπαληθεύουσιν, ὡς ἄρα Ἰουδαῖοί τε καὶ ἐθνικοὶ ἐπὶ τῷ γε ὁμόφωνοι.»

Αὕτη ἡ τῆς γενέθλιου ἑορτῆς τοῦ Σωτῆρος μετὰθεσις κατὰ τὴν 24 καὶ 25 Δεκεμβρίου ἐπέδωκεν ἔτι μᾶλλον, καθ' ὅσον διὰ ταύτης ἠδύνατο νὰ υἰοθετηθῇ ἀκόμη ἄλλη σπουδαία διὰ τὴν χριστιανικὴν λατοσίαν Ῥωμαϊκὴ ἑορτή. Τὴν 25 Μαρτίου ἐώρταζε δηλονότι ὁ Ῥωμαϊκὸς λαὸς λαμπρὰν τινα καὶ φαειρὰν ἑορτὴν πρὸς τιμὴν «τῆς Μητρὸς τῶν Θεῶν», ἧτις κατὰ τὸν Φώτιον «τὴν ἡμετέραν ἐξ Ἰδοῦ ἀπολύτρωσιν» δηλοῖ. Ἄλλ' ἐκ τῆς 25 Δεκεμβρίου ὀπισθοδρομικῶς μέχρι τῆς 25 Μαρτίου εἶναι ἀκριβῶς ἐννέα μῆνες ποία ὄθεν ἄλλη ἡμέρα παρὰ ἡ τελευταία αὕτη ἠδύνατο φυσικώτερον ν' ἀναδειχθῇ ἡμέρα τῆς Εὐαγγελιστικῆς αὐτοῦ; Εἰς τὴν θέσιν «τῆς Μητρὸς τῶν Θεῶν» ἀντεισῆλθεν «ἡ Μητὴρ τοῦ Θεοῦ», καὶ ἡ ἐθνικὴ ἑορτὴ ἔλαβε τὸ χρι-